

# יוסף ורחל

נערך ויוצא לאור ע"י "הספד יוסף ורחל" (בהשתתפות כולל "חוני המעל")  
 העלון לע"ג אבי מורי ר' יוסף בר אסתר סויסה ז"ל שנלב"ע ביום י' סיון התשנ"ב  
 ואימי מורתי רחל בת איזיה סויסה ע"ה שנלב"ע ביום כ"ג מרחשון התשע"ז

1424

## בוננים תיבת אחדות

הכשרון היהודי להסתגל לכל מצב הוא פעמים רבות בעוכרנינו, אך יש להודות שהוא גם מרכיב חשוב בסדר קיומנו. קשה לתאר את העם היהודי שזרד את כל מלמלות הגלויות ומשבריהם, ללא כח ההסתגלות המיוחד שלו. המציאות הסובבת אותנו הולכת ומסתבכת, הבוקה והמבולקה הודרת לכל המערכות, ואנו כאילו לא חשים ולא מרגישים. כי ההסתבכות אינה פתאומית אלא הדרגתית, ולכל מדרגה חדשה ולכל שלב נוסף של הידרדרות אנו שולפים את הנשק הסודי, נשק ההסתגלות, ומשכנעים את עצמנו שבעצם כך היה מעולם ולמרות שהמצב לא אידיאלי, הוא לא נורא כל כך. הבעיה היא כאשר תהליך ההסתבכות פוגע ונוגע ביסוד כוחנו וחזקוננו, שהוא האחדות שבינינו.

הקטסטרופה הגדולה ביותר והקשה ביותר שהאנושות חוותה, היא המבול אשר מחק והשמיד את כל אשר על פני האדמה. מציאות אנושית וחברתית מושחתת ומקולקלת, היא המזמנת את המבול. מדובר היה בחברה שסועה ומפורדת, שהשוד והחמס, הגזל והעוול, הזימה והכפירה, היו יסודות קיומה. פירוד מביא לפירוד, ולכן הפירוד והמחלוקת הביאו את אותנו דור להיפרד מהעולם ומהשייכות שלהם להיום יום יום, במובן הפשוט יותר. הדור שהלך והתפתח לאחר המבול, לכאורה הפיק את הלך הנכון, וניגש במרץ ללכד ולאחד את כל בני הדור, כפי שהתורה מעידה עליהם: "ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים". למרות ההצלחה, בורא העולם לא רואה בעין טובה את האחדות השוררת באותו דור, ובאמצעות בלבול השפה והלשונות, גורם לכך שבני הדור נפרדים ונפוצים על פני כל הארץ, וחללים לבנות את עיר האחרת שבבנייתה החלו זה לא מכבר. במבט ראשון מדובר בדבר תמוה שמצריך פירוש והסבר.

בהגדרת התורה את הדור כדור שלא רק מדבר שפה אחת, בעובדה זו כשלעצמה יש רק חיוב, אלא גם מדבר "דברים אחדים", טמון הפתרון. ביחס לדור הפירוד של המבול, נטה דור זה לקצה השני, וכך צמח דור שייצר מציאות של אחדות בדעות. כולם חושבים אותו דבר, כולם אומרים אותו דבר, וממילא כולם עושים אותו דבר. הסכנה הגדולה שאין הפריה מחשבתית, שאין בקרה של דעות שונות וגישות שונות, וכאשר ישנה מעות היא מפילה את כל הדור. סופה של אחדות מוחלטת וכפייתית, היא פירוד.

העלון לע"ג

זקני ר' יעיש סויסה בר עישה ז"ל שנלב"ע ד' חשון  
 זקנת א"יה פ"ך בת תמו שנלב"ע ח' חשון  
 ת.צ.צ.ב.ה.

העלון לרפואת חמי וחמתי שלום בר שמחה ומרים בת רחל מנשה בר חיי ומנוחה מרת אחתי דינה בת רחל הרוצה להקדיש את העלון או חלקו בטל... 052-5079555

העלון לע"ג

ומעשה שהיה כך היה. באותן שנים עליהן נסוב סיפורנו, חיו בשושן בירת פרס אב ובנו, שני תלמידי חכמים עצומים. שמו של האב היה רב מצליח גאון, ושמו של הבן היה רב יואל גאון.

האב היה תלמיד חכם עצום, אולם בנו, שלא היה אלא בן עשרים, עלה עליו בחכמתו, בחריפותו ובבקיאותו. ברדם, עם כל גדלותם של השניים בתורה, סבלו רב מצליח ובני משפחתו - וביניהם גם בנו רב יואל, שטרם נישא - מפרנסה דחוקה ביותר.

לדוחקם ועוניים הייתה סיבה ברורה. רב מצליח ובנו לא אבו בשום פנים ואופן להתפרנס מקופת הקהל, ועז היה רצונם שלא ליהנות ממתנת שום אדם שבעולם.

משך עסקו רב מצליח ובנו בכל יום במשך כמה שעות במלאכת האריגה, שהייתה מסורה בידיהם מאבותיהם, עבור פרנסתם, ואחר היו עולים לבית המדרש, להשקיע שם. את כל כוחותיהם, עד מיצוי הנפש.

והנה, באחד הימים נפל דבר בשוק הבדים והבגדים של שושן. כמה סוחרים שהגיעו מהודו הביאו עמם כמות עצומה של בדים ארוגים והחלו למכור אותם במחירים מוזלים.

ובראותם כי טוב, אחרי שמכרו את כל סחורתם בתוך ימים ספורים, עזבו את השוק כשהם מבטיחים לשוב תוך זמן קצר, עם מלאי מחודש של בדי אריג מובחרים מהודו.

הופעתם של סחרי האריגים מהודו גרמה לידידת מחירים חדה, והסוחרים המקומיים נשאו עיניים אל הספקים היהודים במקום לאורגים המקומיים.

רב מצליח ובנו, שפרנסתם הייתה דחוקה גם כך, מצאו עצמם נדחקים עוד יותר, עד פת לחם ממש.

היה זה רב יואל שפנה אל אביו וביקש: "אבא, הלא רבותינו אמרו (בבא מציעא עה:), כי מאן דביש ליה בהאי מתא - לוייל למתא אחריתי (מי שאינו מצליח בעיר זו - ילך לעיר אחרת), ועוד אמרו כי משנה מקום - משנה מזל. אם כן, שלחני נא ואלכה למדינת בבל, אולי שם ישפר עלי גורלי ואצליח מעט במסחר, וכך אחזור בעוד תקופה עם ממון בידי".

הצעתו של רב יואל לא נתקבלה בנקל על ליבו של האב. קשה הייתה עליו הפרידה, אך גם הוא הבין כי בנו צודק, דרך אחרת להשיג פרנסה לא נראתה באופק.

וכך כעבור כמה שבועות של טלטולי דרכים, מצא עצמו רב יואל גאון בשערי העיר בגדד הייתה זו שעת בוקר מאוחרת, ושאוץ הכרך היה בעיצומו. סוסים, גמלים וחמורים, טעוני נוסעים ומשאות, עשו דרכם אל העיר וממנה. רוכלים הכריזו על מרכולתם בגרון ניחר, וסוחרים תקעו כפס זה לזה לאחר דין ודברים.

הודעות מרכז "Shofar for Zion" פתוח בימים: א - ה פלא... 052-5079555

לידיעת הציבור אפשר לרכוש לוח שנה כמו כן אפשר לרכוש לוח שנה בצורת טבלה על דפים בגודל A4. הרכישה אצל יובל פרטובי פל... 0505919251

העלון לרפואת והצלחת יוסי ביטון הבעלים של "אביזרי הגולן" וכל משפחתו ישלם ה' פעולו אמן

piko netzp & more ltd

"והיה לך ולחם לאכלה"

ו"ואיזהו שעור אכילה - כביצה" (הגר"א), נח הכין כדי אכילה והקב"ה עשה נס שיהיה בו כדי שביעה ("והיה לך ולחם לאכלה"), ומוכרחים לומר כן, שאם לא, היכן הניח מזון כה מרובה לחייתו ארץ ולעוף השמים לשנה... או מדוע לא הזכיר נס כזה מופלא של מועט המכיל את המרובה?  
 "צַדִּיק תַּעֲשֶׂה לְתִיבָה"

שתי דעות מובאות ברש"י: יש אומרים - אבן טובה, ויש אומרים חלון ממש, ועוד: דרשו "נח איש... בדורותיו" - יש דורשים לשבח, שאם בדורותיו היה כך, על אחת כמה וכמה בדורו של אברהם, ויש דורשים לגנאי, שדוקא בדורותיו - שהיו ירוים - היה כך אבל בדורו של אברהם לא היה נחשב לכולם, ועוד: מובא לגבי הפיכת סדום, שלוט לא היה זכאי לראות במותם של רשעים - כי הוא עצמו לא היה נקי מחטא, אך אברהם ראה בהפיכת סדום.

ניתן איפוא לקשור את כל האמור לאגודה אחת, לדברי הדורשים לגנאי לא היה זכאי נח לראות במות אנשי דורו, ולכן פרשו מפרשים אלו שלתיבה לא היה חלון לראות ממנו את הפורענות - אלא אבן טובה המאירה, ולדברי הדורשים לשבח, היה נח במריגה גבוהה ויכל לראות במות הרשעים "והצהר" היה חלון ממש.

"ועתה לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות"

ומפרש הספורנו "שאם כן אין מונע מהם מלהשלים כוונתם" וכו'.

בא וראה עד היכן כח האחדות, מכיון שהיו עם אחד ושפה אחת, ואפילו שנתאחדו ונתחברו לשם עבודה זרה, מעיד עליהם הכתוב "כי לא יבצר מהם" שאין כח העומד בפני האחדות, כמה אם כן יכול עם ישראל להשיג בעבודת ה' אם ירתום לצורך זה גם את האחדות...  
 "וישלוז את הערב"

באמת תמוה מדוע שלח נח את העורב שהוא עוף טמא ולא בחר בעוף טהור אלא נראה דהיה לנח הבטחה "והקימותי את בריתי אתך" - שכל מה שהוא לקיום המין הבטיחו הקב"ה שלא יכלה ולכן בעוף הטמא אף שהיה רק שניים מכל מקום לא דאג לחיסול הנין, מה שאין כן מן העוף הטהור

חשש נח לשלוח מחוץ לתיבה הואיל ורצה להעלותם לקרבן ועל זה לא היה לו ברית וחשש שמא יחסרו קורבנותיו.

"תמים היה בדורותיו, את האלוקים התהלך נח"

פירש הרב "דובב שפתי ישנים" זצ"ל: כשאתה רואה צדיק תמים, שאינו יודע להערים ולתחבל תחבולות, לטמון מלכודות ומכמורות לזולת, ולצודו ברשתו. יתכן ובצד ההערכה הרבה ויראת הכבוד תתגנב איזו נימה של זלזול, ותחלוף בנו מחשבת פיגול שלפנינו "בטלן" שאינו בקי בהוויות העולם, וידו קצרה מהתחכמויות ועורמות.

לפיכך, מזהירה התורה ומגלה: דע לך, שלפניך חכם מחוכם, נבון ופיקח. קולט הוא הכל, מבין ויודע. ואם מתהלך הוא בתמימות, הרי זה רק משום ש"את האלוקים התהלך", משום יראת ה' בלבד.

"עַד יִבְשֶׁת הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ"

חז"ל אמרו (בראשית רבה) שנח לא רצה להכניס את העורב לתיבה. אמר לו הקב"ה לקבלו, שעתיד להיות בו צורך. שאל נח: אימתני? אמר לו הקב"ה: "עד יבושת המים מעל הארץ", עתיד צדיק אחד (הוא אליהו הנביא) לעמוד ולייבש את העולם (כאשר גזר שלא ירד מטר, והוצרך לברוח ולהחבא בנחל כרית) ואני מצריכו לו (שהוא ניזון ע"י העורבים, ככתוב: "והעורבים מביאים לו לחם ובשר").

וכבר אמרו רבותינו, שאם בשביל כמה עורבים שעתידים לפרנס את הצדיק, הציל הקב"ה את כל מין העורבים לדורותיו - מיליארדים במהלך הדורות, - על אחת כמה וכמה שהוא מרחם עלינו בשביל המצוות המעטות שאנו מקיימים.

והרב "צרור המור" זצ"ל מצא לדברי המדרש רמז בפסוק, הרומו לך שהוא נסוב על אליהו הנביא התשבי. זכור לטוב, שכן "יבשת" בהיפוך אותיות הוא "תשבי".  
 "וישאר אך נח"

כתב הרב "מנחת שמואל" זצ"ל: שמעתי שכשם שנח בנה תיבה, כך אדם אחר שהיה בימיו בנה גם הוא תיבה, אבל טבע עם תיבתו במי המבול. שנאמר "וישאר אך נח", אבל הלה שביקש להנצל כמוהו, טבע.

## לחנות לפרשה

דיני עונג שבת וכבוד שבת, וההכנות לקראת שבת  
 ההלכות מספר "הלכה ברורה" להרה"ג דוד יוסף שליט"א

גוי העושה מלאכה בשבת עבור יהודי בקבלנות

וכל זה לענין בניית בית או עבודת השדה, אבל לענין בית מרחץ, יש אומרים שאסור מן הדין למסור העבודה לגוי בקבלנות כשהוא עובד בו בשבת, ויש אומרים שאף בזה אין האיסור אלא משום מראית העין. ויבוארו דינים אלו בהרחבה להלן (סימן רמג סעיף ט' והלאה, וסימן רמד, וסימן רמו, וסימן רנב).

השבת שדה או מרחץ לגוי העובד בשבת

ה. יהודי שנתן שדה או בית מרחץ לגוי על מנת שיעבוד בהם, וקבעו ביניהם שהגוי ישלם ליהודי אחוזים מהפירות או מהרווחים, או שמשלם לו הגוי דמי שכירות קצובים עבור השדה או בית המרחץ, והגוי עובד בשדה או בבית המרחץ גם בשבת, אף על פי שבכלל התשלום שמשלם הגוי ליהודי נכלל גם תשלום עבור יום השבת, מעיקר הדין יש להקל בזה.

ומכל מקום לענין בית מרחץ החמירו חכמים משום מראית העין, מפני שבית המרחץ נקרא על שמו של היהודי, ויבואו לחשוך שהגוי עובד שם בשליחותו, והוא שכיר של היהודי, ומקבל ממנו משכורת לפי זמן עבודתו.

ואף כשמשלם לו הגוי דמי שכירות קצובים, יש אומרים שאין להקל בזה אפילו לענין שדה אלא אם כן משלם לו הגוי סכום כללי עבור השכירות, כגון שמשלם לו עבור כל חודש, או עבור כל שנה, ובתוך תשלום זה נבלע גם שכר שבת, אבל אם משלם הגוי ליהודי דמי שכירות קצובים עבור כל יום ויום בפני עצמו, יש לאסור משום שכר שבת.

ויש מקילים בזה אפילו כשמשלם הגוי דמי שכירות עבור ימים, וכמו שיבואר להלן (סעיף ז') לענין בלים. ועיין בזה להלן (סימן רמג סעיף ג' וסימן רמו סעיף ב').

גוי העושה מלאכה בשבת ליהודי לפי משכורת

ו. יהודי שנתן מלאכה מסוימת מערב שבת לגוי לעשות עבורו, ומשלם לו שכרו לפי ימי עבודה, אסור להניחו לעשות המלאכה בשבת. ואפילו אם הגוי עושה המלאכה בשבת על דעת עצמו, צריך למחות בידו שלא יעשה המלאכה בשבת, וכמו שנתבאר לעיל (סעיף ג').

והאיסור לשכור את הגוי לשכיר יום לעשות מלאכתו בשבת, הוא עיקר איסור אמירה לגוי בשבת, שהרי הגוי עושה המלאכה בשליחותו של היהודי, ונהנה היהודי ממלאכת עבודתו ביום השבת, ומחמת כן החמירו בו חכמים מאוד, ובכמה מקומות אסרו חכמים אפילו כשאין הגוי שכיר יום אצל היהודי, מפני החשש שמא יאמרו שהגוי שכיר יום אצל היהודי, ולכן אסרו חכמים להשכיר מרחץ לגוי כשעובד בו בשבת מפני חשש זה, וכן בכמה פרטי דינים בענין עשיית מלאכה על ידי הגוי בקבלנות, החמירו בהם חכמים מפני החשש שמא יאמרו שהגוי הוא שכיר יום אצל היהודי.

לחן לפרשה

## "תרח הוליד את אברהם"

מעשה ברבי אייזל שנתכבד באמירת הברכות בבדיית מילה, ובטהגייע ל"ויקרא

שמו בישראל", פנה אל אבי הבן, בנהוג, אך האב שתק.

המשיך רבי אייזל ואמר: אברהם.

בשנטאל אהר - כך מדוע בחד דווקא בשם אברהם?

ענה: אם האב עומד כמו תרח - מן הראוי שהבן ייקרא אברהם...